

Jaarverslag 2018

Inleiding

Dit jaarverslag is beknopt omdat het niet los gezien kan worden zonder de *“Toelichting op het Jaarverslag 2018”* welke als bijlage is toegevoegd. Hierin staat in grote lijnen hoe het bestuur denkt de toekomst in te gaan en vooral ook waarom die benadering is gekozen.

De tuin in 2018

Het jaar 2018 zal de vrijwilligers lang bijblijven, gezien de extreem lange en hete zomermaanden. Dankzij veel extra sproeien is er geen of nauwelijks blijvende schade ontstaan. Wel is gebleken dat de sproei-installatie zeer kwetsbaar is en te beperkt qua capaciteit voor een dergelijke extreme en langdurige hittegolf.

Veel werk is gedurende het gehele jaar verricht om de tuin zo in te richten dat de basiscollectie, zoals genoemd in het Project Plantencollectie in de Toelichting, goed vertegenwoordigd is en voldoet aan de gestelde eisen. Deze eisen zijn: de plant moet in welke vorm dan ook iets te bieden hebben, bijvoorbeeld historisch karakter, het gebruik door de jaren, oorsprong. En natuurlijk de planteigenschappen zelf, deze zijn het uitgangspunt voor opname in de basiscollectie.

Gelijktijdig is een begin gemaakt de website van de Costerustuin aan te passen. De gekozen voorbeeldplanten en hun beschrijving zijn op de website geplaatst onder menutitel Plantencollectie. Alle beschrijvingen van de planten zijn via een QR-code met de smartphone oproepbaar en zijn zo geschreven dat ze voor de bezoeker goed te lezen zijn.

Zeker is dat zomer 2019 dit project als geheel gerealiseerd is. Zo kan de tuin een bijdrage leveren aan een van de wensen van Jan Costerus, namelijk dat de tuin een belangrijke educatieve rol speelt.

Het bestuur

Het bestuur bestond eind 2018 uit:

Piet Vulto	Penningmeester
Sita van de Koppen	Bestuurslid
Jos Ketelaar	Bestuurslid
Bert Beijer	Voorzitter

Het bestuur is onbezoldigd

Er zijn zes bestuursvergaderingen geweest, naast enkele bijeenkomsten van het bestuur voor speciale gelegenheden en om details nader te bespreken.

De voorzitter heeft het tuinjaar 2018 gebruikt om de tuin en de vrijwilligers te leren kennen. Met opzet zeer terughoudend geweest met het overhaast voorstellen, invoeren van eigen ideeën of veranderingen. Wel heeft hij bij de afsluiting van het tuinjaar gewezen op de kerntaken van het bestuur: continuïteit, kwaliteitsbewaking, educatie, het versterken van het bestaansrecht van de tuin en de zorg voor voldoende middelen.

Gezien de continu sterk veranderende maatschappij heeft hij een beroep gedaan op alle vrijwilligers ook over deze aspecten van de tuin mee te denken. Hiervoor is als hulpmiddel een speciale vrijwilligerspagina gemaakt op de website zodat eenieder kan beschikken over de benodigde achtergrondinformatie, nodig om te kunnen meedenken. Deze pagina is alleen toegankelijk voor hen die beschikken over het wachtwoord.

De Vrijwilligers

In 2018 zijn enkele nieuwe vrijwilligers ons komen versterken. Er zijn nu ongeveer 30 vrijwilligers actief in de tuin en/of in ondersteunende taken.

Gelijk aan voorgaande jaren bestonden de extra activiteiten, buiten de tuin, uit:

Jaarvergadering

Vrijwilligersuitje

Afsluiting Tuinjaar

Het bestuur is van mening dat naast deze activiteiten, er ook meer gelegenheid moet komen om enkele bestuurstaken met elkaar te bespreken. Veel tijd en energie is nodig om enkele pijlers van de Costerustuin aan te passen aan de wensen en eisen van deze tijd. Aandacht vraagt bijvoorbeeld: terugloop Vrienden van de Costerustuin (bijna geen nieuwe aanmeldingen), benaderen van sponsors, enz.

Dit alles is uitgewerkt en besproken op de Jaarvergadering februari 2019.

Vrienden van de Costerustuin

Zoals reeds vermeld loopt het aantal leden van deze donateursclub sterk terug en is het niet realistisch uit te gaan van een herstel. Het aantal leden is teruggelopen van 191 in 2017 naar 177 eind 2018.

Veel werk zal verricht moeten worden aan het veiligstellen van voldoende middelen voor de Costerustuin, met het accent op nieuwe bronnen, zoals sponsoring, en reclame en of samenwerking met bedrijven.

In het tuinjaar 2018 is gebleken dat de belangstelling voor zaken buiten de tuin van deze groep donateurs nagenoeg nihil is. Slechts drie bezochten de vriendenavond en op artikelen in de CosterusCost is geen respons gekomen.

Financiën

Zie financieel jaarverslag, eveneens te vinden op de website.

Gezien verwacht groot onderhoud zijn voor enkele onderdelen van de tuin voorzieningen in de balans opgenomen. Voor de realisatie zijn deze bedragen niet voldoende. Actief fondsen werven is vanaf heden een van onze prioriteiten.

De extra activiteiten voor bezoekers

23 april	Rondleiding en daslookboter maken	
5 mei	Rondleiding	
22 mei	Rondleiding	
9 juni	High tea	
24 juni	Open dag	
18 augustus	High Tea	
2 september	Samen met Pinetum een bezoekersdag	Groot succes
8 en 9 september	Open Monumenten dagen	
17 september	Rondleiding	
6 oktober	Plantenuitgifte	

Opgevallen is:

De samenwerking met Pinetum bracht veel bezoekers. Bijna alle bezoekers zeiden dat ze van Pinetum kwamen of er nog naar toegingen. Daarnaast blijkt dat tijdens grote sportevenementen er weinig bezoekers komen.

Promotie van de tuin

2018 heeft duidelijk laten zien dat voor het overgrote deel van de bevolking “de website” het belangrijkste en voor velen de enige bron van informatie is, en e-mail en/of Whatsapp het communicatiemiddel zijn.

Als we ons realiseren dat er nu steeds meer mensen actief zijn die de traditionele communicatiemiddelen niet kennen, moet wij als bestuur hiernaar handelen. In 2018 is een begin gemaakt met het publiceren van onze activiteiten op de in Hilversum aanwezige kanalen: LiveHilversum.nl en enkele andere. Dit loopt nog niet allemaal naar wens, mede door aanpassingsproblemen bij de betrokken bedrijven die deze publicatie verzorgen.

Eind 2018 zijn reeds diverse verbeteringen aangebracht in onze website. Hier gaan wij volop mee door.

Overige communicatiekanalen of activiteiten die promotie als doel hebben.

Costeruistuin folder	Is onmisbaar, voornamelijk als plattegrond voor in de tuin. Biedt de indeling van de tuin en is dus ook van belang voor het Project Plantencollectie via de QR-codes in de tuin.
Website Costerustuin	Onmisbaar. Vaak actualiseren en aanpassen aan bijvoorbeeld de moderne smartphone en apps
Facebook	Actief, sporadisch sfeerbeeld
Instagram	Actief, meerdere keren per week, groot wereldwijd bereik
Nieuwsbrieven	Streven van het bestuur is deze meer te laten verschijnen.
Costerus Cost	-Papieren periodiek op A5-formaat, verschijnt tweemaal per jaar -Arbeidsintensief en (druk, portokosten) relatief duur -Weinig animo onder bestuur en vrijwilligers tot schrijven van kopij, gezocht wordt naar een modern alternatief
Artikel in Boomburgkrant	Buurtkrant, geen reacties op ontvangen

Bijlage

Toelichting op het Jaarverslag 2018

Inleiding

Op onze website en in de statuten staat de taakomschrijving van het bestuur.

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het naleven van de - in de stichtingsakte genoemde - doelen en doelstellingen. (Belangrijkste: continuïteit, educatie)
- het opstellen van een visie en het uitvoeren en/of ontwikkelen van projecten die in lijn zijn met de doelen.
- het bewaken van de kwaliteit van de organisatie: de professionaliteit van een vrijwilligersorganisatie.
- beleid maken voor een goede en verantwoorde financiële basis die het voortbestaan van de tuin garandeert. Specifiek gericht op het gebied van de reguliere inkomsten.
- het versterken van het bestaansrecht van de tuin.

Bovenstaande is wat de voorzitter mede op zich genomen heeft. Zijn eerste tuinjaar is geheel ingevuld met voornamelijk de Costerustuin, de betrokkenen en de rol van de tuin in de samenleving te leren kennen.

Twee zaken zijn extra opgevallen en vormen de uitgangspunten voor dit verslag en met name de kijk op de (nabije) toekomst.

1.

De tuin dankzij de vrijwilligers

De Costerustuin is uniek. Het is geen bedrijf, geen sportvereniging, nee het is de Costerustuin. Ons zeer bekend. Binnen de tuin is de groep vrijwilligers ook uniek. Samen creëren zij wat wij nu kennen als de Costerustuin, ieder jaar weer. Een waar kunstwerk, de tuin waar velen graag komen.

Een hobby is iets wat je graag doet en waar je eigenlijk geen tijd voor hebt. Voor de vrijwilligers van de Costerustuin is het geen hobby, maar een aspect in hun leven dat past in het rijtje: gezin, kinderen, familie, werk. Het is echt een bewuste keuze, je maakt er gewoon tijd voor vrij.

De tuin zelf, het belangrijkste onderdeel, is in goede handen. Natuurlijk kan alles altijd beter, dat is bekend. Daar wordt door iedereen continu hard aan gewerkt.

2.

De Costerustuin in de maatschappij

Onderstaande gaat over de organisatie van de Stichting Botanische tuin Dr. Costerus. Het bestuur heeft alle begrip dat niet iedereen zich hier mee bezig wil houden en zich stort op het werk in de tuin. Echter, voor de continuïteit van de Costerustuin is het bestuur van mening dat enige aanpassing in de organisatie noodzakelijk is.

Wat is in korte tijd de maatschappij veranderd! Diverse zaken komen in een versnelling en worden de standaard. Eigenlijk wel begrijpelijk. Een steeds groter aantal mensen kent alleen maar de huidige tijd, die met de opkomst van internet is ontstaan en zich continu doorontwikkelt. Zij kennen geen wereld zonder computer, internet, smartphone, netwerken, enz. Vanwege de complexiteit en de toevloed aan informatie, kiezen zij voor wat hen bezighoudt en wat niet. Hun werkwijze en benadering van eigenlijk alles is geheel anders dan die van de vorige generatie en continu aan aanpassingen onderhevig. Dit zowel binnen je kennissen- en werkkring als privé.

Voor het voortbestaan van de tuin zijn wij voor een groot deel afhankelijk van de buitenwereld. Om geen kansen te missen, moeten wij een onmisbaar onderdeel zijn van deze maatschappij.

Tijdens het afsluiten van het tuinjaar 2018 heeft het bestuur van de Stichting Botanische tuin Dr. Costerus een dringend beroep gedaan op de vrijwilligers, als volgt verwoord:

Willen wij de hierboven genoemde maatschappij zo goed mogelijk kunnen "bespelen" dan moeten we ons realiseren dat het bestuur dat niet meer alleen kan. Simpel gezegd: vroeger, toen er veel minder gebeurde dan nu, kwam de benodigde informatie en kennis op het bestuur af enkel en alleen omdat dit het bestuur was. Deze wereld bestaat niet meer.

Dit klinkt als een open deur. Meer specifiek vraagt het bestuur aan haar vrijwilligers om actief mee te denken, met als doel situaties te creëren waarin kansen voor de Costerustuin ontstaan. Kansen, die vervolgens ook gegrepen dienen te worden. Dit is een enorme uitdaging maar absoluut noodzakelijk.

Hiertoe moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. De eerste stap is gezet: een Vrijwilligerspagina op de website, beveiligd door een wachtwoord. **Geen doel op zich maar een eerste hulpmiddel.** Hierop altijd up-to-date documenten zoals (corvee-, evenementen-)agenda en vrijwilligersgegevens. En daarnaast actualiteiten op tuingebied.

Het beschikbaar maken van deze informatie maakt het mogelijk dat diegenen die dat willen, **kunnen** meedenken. **Kunnen**, omdat zij geïnformeerd zijn over de lopende zaken en projecten en (ook belangrijk) beschikken over de nodige achtergrondinformatie. Altijd online oproepbaar, altijd bij de hand.

Het bestuur van de Stichting Botanische tuin Dr. Costerus ziet het begeleiden van dit proces als de belangrijkste taak voor de komende periode. Deze overgang kan voor betrokkenen bij de Costerustuin lastig zijn: zij hebben namelijk niet eerder zo gehandeld en gecommuniceerd.

Het mooie van deze werkwijze is wel, dat het unieke van de Costerustuin overeind blijft: de vrijwilligers doen in en voor de tuin die werkzaamheden die bij hen passen en die zij zelf ook graag doen. Natuurlijk binnen het Costerustuin-concept.* Zij doen dit met grote inzet. Het bestuur legt geen besluiten op als verplichting, die tijd bestaat sowieso niet meer binnen een hedendaagse vrijwilligersorganisatie.

* Concept van de tuin.

De tuin is begonnen als Botanische tuin, later omgezet naar een historische tuin.

Gekozen is de tuin in te richten aan de hand van de Geïllustreerde Flora van Nederland. Uitgave 1909. Deze staat in zijn geheel op internet: https://www.dbnl.org/tekst/heim004geil01_01/index.php

De fysieke tuin

Het spreekt vanzelf dat alles rondom de Costerustuin met elkaar te maken heeft. Een mooi voorbeeld hiervan is het Project Plantencollectie.

Via bordjes met QR-code is een pagina van onze website te openen. Op deze pagina staan de details van de betreffende plantenorde en uitleg over de planten die als voorbeeld zijn gekozen. Dit project benadrukt de diverse aspecten van onze doelstelling: educatie, kwaliteitsbewaking en aanpassing aan de huidige tijd.

Een QR-code is een bepaald type tweedimensionale streepjescode dat in 1994 is ontwikkeld door Denso Wave, een dochteronderneming van het Japanse bedrijf Denso. De letters QR zijn een afkorting van Quick Response ("snel antwoord"). De code werd ontwikkeld om snel decodeerbaar te zijn. QR-codes waren oorspronkelijk bedoeld voor het identificeren van auto-onderdelen, maar worden in Japan inmiddels algemeen gebruikt in tijdschriften, op bushaltes en op visitekaartjes. In Nederland is de code steeds vaker terug te vinden op posters, in musea en in tijdschriften.

Hier kunt u het zelf proberen met uw smartphone. U dient een QR-reader (app) te gebruiken.

In het voorjaar van 2019 hopen wij zo veel mogelijk QR-bordjes te kunnen plaatsen. Dit na lange voorbereiding en inzet van diverse vrijwilligers.

De bezoekers

Ondanks de hoeveelheid bezoekers, weten nog steeds te veel mensen niet af van het bestaan van de Costerustuin.

-Sinds enkele maanden worden de evenementen van de Costerustuin gepubliceerd op livehilverum.nl. Deze site wordt door o.a. de Gemeente verder ontwikkeld.

-Met zorg wordt getracht bij zoveel mogelijk mensen de tuin onder de aandacht te krijgen. Ook voor de Gemeente, bedrijven, instanties is dit een lastige zaak. Keer op keer mislukken campagnes, ondanks grote investeringen, bijvoorbeeld via (overheids-)subsidies.

-De bewegwijzering in de Zonnelaan kan beter zichtbaar. Of wij hiervoor toestemming krijgen van de Gemeente is (nog) niet bekend.

-De samenwerking met Pinetum Blijdenstein was dusdanig succesvol dat wij streven zoveel mogelijk samen te werken. Dit is een van de prioriteiten voor 2019.

De evenementen voor de bezoekers

In 2018 bleek weer dat er veel belangstelling is voor alle activiteiten met de natuur als startpunt. Bijvoorbeeld: de Costerustuin-stand op de Welkomstavond van de Gemeente voor Nieuwe Bewoners werd zeer drukbezocht. In 2019 willen we inzicht verkrijgen in: hoeveel mensen zich aanmelden t.o.v. het aantal dat zich meldt maar zich niet kan inschrijven daar de betreffende activiteit volgeboekt is, datum niet schikt, enz. Ook blijkt dat grote publieksevenementen, zoals belangrijke voetbalwedstrijden, Open Dagen in de weg kunnen zitten.

Vacatures

Op de Vrijwilligerspagina staat de volgende oproep om mee te zoeken naar vrijwilligers:

Voor de tuin wordt gezocht naar ervaren tuiniers. We mogen geen kans voorbij laten gaan ook vrijwilligers te vinden voor allerlei andere werkzaamheden. Dus in principe willen we graag dat iedereen met belangstelling voor de tuin, die iets wil doen, de normale sollicitatieprocedure volgt, namelijk zich melden via info@costerustuin.nl of telefonisch naar de voorzitter: 06 300 44

De activiteiten van de vrijwilligers

Naast de werkzaamheden in de tuin en de organisatorische werkzaamheden zijn er ieder jaar enkele andersoortige bijeenkomsten voor de vrijwilligers. Het vrijwilligersuitje, de Jaarvergadering voor vrijwilligers (tevens start nieuwe tuinjaar) en de afsluiting van het tuinjaar zijn vaste waarden, maar kijken we naar het aantrekken van nieuwe (jongere) vrijwilligers, dan moeten wij hen iets bieden met meer toegevoegde waarde. Zij zitten niet te wachten op een uitje of een lezing, en op zaterdagochtend om 10.00 uur koffiedrinken met halfbevoren appeltaart is evenmin aantrekkelijk. Gelukkig hebben twee vrijwilligers (niet toevallig de jongere) zich via de Vrijwilligerspagina gemeld om het vrijwilligersuitje 2019 te organiseren.

De Vrijwilligersvergaderingen, begin tuinjaar en afsluiting tuinjaar worden heroverwogen daar de vrijwilligerspagina gezien moet worden als een voortrollende vrijwilligersvergadering. Alle vrijwilligers zijn op de hoogte van de wensen, spoedzaken, lopende projecten, enz. van de tuin. Ideeën en voorstellen van velerlei orde kunnen zo het hele jaar door worden aangedragen.

Projecten starten op basis van prioriteit, omdat we dat willen, enzovoorts, is niet meer te realiseren binnen een niet-commerciële organisatie. Ter illustratie: voorheen was het zo dat op de vrijwilligersjaarvergadering begin februari werd besloten om bijvoorbeeld de vijver te moderniseren. In de praktijk was het dan onmogelijk om in de loop van hetzelfde jaar zo'n project te realiseren. Denk aan financiering regelen, aannemer zoeken, vergunningen aanvragen, overleg met Nuon over de hoogspanningskabels, enzovoorts.

In de nieuwe situatie dienen we op elk moment op alle terreinen actief en attent te zijn. Zo kunnen bestuur en vrijwilligers kansen benutten, ervoor zorgen dat bepaalde zaken samenvallen en ook grote projecten gerealiseerd worden.

De financiën

De vrienden van de Costerustuin

Gezien de ontwikkelingen moet naast deze vorm van inkomsten, gezocht worden naar een andere vorm van inkomsten werving.

Ook moet heroverwogen worden naar een nieuwe invulling van de Vriendenavond en de toekomst van de CosterusCost. Vast staat dat mede door de sanering van de postbezorging, vanwege de enorme verliezen, binnen enkele jaren de verzending van de CosterusCost een onacceptabel deel van onze inkomsten opslokt.

Waar hard aan gewerkt moet worden, is als volgt opgesplitst:

Sponsors

Donateurs

Giften, legaten

Goede doelen organisaties

Reclame b.v. op de website, Costerus Cost
Nieuwe ideeën

Het bestuur

Gelijktijdig met het ondersteunen van bovengenoemde activiteiten staat het bestuur voor de volgende items welke actie vereisen:

Vacatures zien in te vullen voor alle functies en taken binnen het bestuur en de tuin.

Financiën De huidige bronnen drogen op, meerdere nieuwe aanboren

Toekomstig onderhoud, renovatie

Realiseren van meer educatieve activiteiten

Kwaliteitsbewaking

Opbouwen van goede contacten met relaties, derde partijen, overheden enz. enz.

Samenstelling bestuur

Het bestuurslid dat namens Schuttersheide in het bestuur van de Costerustuin zat is afgetreden. Het is tot op heden niet gelukt een nieuw bestuurslid te vinden. Contact met Schuttersheide is gelegd.

Onze webmaster heeft zich bereid verklaard om als algemeen bestuurslid aanwezig te zijn bij bestuursvergaderingen.

De Costerustuin in de Fenolijn

De eerste paarse Krokus piept tevoorschijn, er vliegen kraanvogels over, er scharrelt een egeltje in de tuin, de Kweepeer hangt vol vruchten, de staartachtige paarse bloemen van de Amaranthus hangen tot op de grond, de Ginkgo laat honderden vruchten vallen, er staat een vliegenschwam in de berm... De fenolijn is een begrip bij luisteraars van het radioprogramma Vroege Vogels. Uit heel Nederland spreken liefhebbers van de natuur een bericht in op het antwoordapparaat met nieuwtjes over wat hen in de natuur in hun buurt heeft verwonderd.

Elke zondagochtend, van 07:00 tot 10:00 uur, wordt Vroege Vogels live op radio 1 uitgezonden vanaf Stadzicht aan het Naardermeer. In de loop van de uitzending is er een paar keer ruimte voor de fenolijn. Onlangs zei inval-presentatrice Janine Abbring nog dat ze best een hele uitzending lang naar de fenolijn zou willen luisteren. Het maakt zo vrolijk en blij om luisteraars enthousiast te horen spreken over hun natuurwaarneming.

Ook veel leden van de tuinbrigade in de Costerustuin luisteren regelmatig. Lekker rustig wakker worden met een kopje thee naast het bed. 'Zullen we eens tuinnieuws gaan doorbellen over de Costerustuin in Hilversum?' Een goed plan. Tijdens de werkdagochtend, kijken we wat vermeldenswaardig is en sinds afgelopen najaar wordt er regelmatig een bericht ingesproken over onze tuin. De primeur was voor de bloeiende Nerine, een bolgewas. Na enkele jaren alleen blad te hebben gemaakt, verschenen er in september 2018 eindelijk takken vol met cyclaam roze bloemen. De kenners van de Costerustuin stonden er jubelend bij te kijken. Het nieuwtje werd uitgezonden bij de fenolijn. We hopen natuurlijk dat het mensen uit Hilversum en omgeving inspireert om langs te komen. Het is al een keer gelukt: eind september stond er een wandelaar in de tuin die op zoek was naar de Nerine.

Nikoline van der Werf

Nerine